

FOLKEKIRKENS
UDDANNELSES- OG VIDENSCENTER

Supplement til Præster i folkekirken 2023 - tal og tendenser

FOLKEKIRKEN

SKT. MARKUS KIRKEPLADS 1, 1. • DK-8000 AARHUS C • +45 5858 3000 • FUV@KM.DK • WWW.FKUV.DK
EAN.NR. 5798 000 84 23 42 • CVR.NR. 25 96 18 38

Forfatter: Bjarke Schønwandt Mortensen

© Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter, København

Opdateret november 2023

FOLKEKIRKENS
UDDANNELSES- OG VIDENSCENTER

Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter
Skt. Markus Kirkeplads 1,1.
8000 Aarhus C
www.fkuv.dk

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	4
2. Ansøgere og optag på teologiske bacheloruddannelser	4
3. Optag på Pastorseminariet	8
4. Introduktion til årsværk	9
4.1 Samlet antal årsværk eksklusiv lokalfinansierede præster	10
4.2 Samlet antal årsværk	12
4.3 Lokalfinansierede årsværk	14
4.4 Samlet antal årsværk for brug af emeritipræster	16

Liste over figurer

Figur 1: Antal ansøgere til de teologiske bacheloruddannelser fordelt på universiteterne	4
Figur 2: Antal 1. prioritets ansøgere til teologiske bacheloruddannelser fordelt på universiteterne	5
Figur 3: Optaget på de teologiske bacheloruddannelser fordelt på universiteterne	6
Figur 4: Bachelortilgang fordelt på universiteterne	7
Figur 5: Antallet af attesterede fra Pastorseminariet	8
Figur 6: Præsteårsværk i folkekirken ekskl. lokalfinansierede præster	10
Figur 7: Præsteårsværk i folkekirken ekskl. lokalfinansierede præster fordelt på stifter	11
Figur 8: Total mængde årsværk i folkekirken inklusiv lokalfinansierede præster	12
Figur 9: Årsværk i folkekirken inklusiv lokalfinansierede præster fordelt på stifter	13
Figur 10: Lokalfinansierede årsværk over tid	14
Figur 11: Antal lokalfinansierede årsværk over tid fordelt på stifter	14
Figur 12: Andel lokalfinansierede årsværk fordelt på stifter over tid (i procent)	15
Figur 13: Emeritiårsværk over tid	16
Figur 14: Emeritiårsværk fordelt på stifter	16

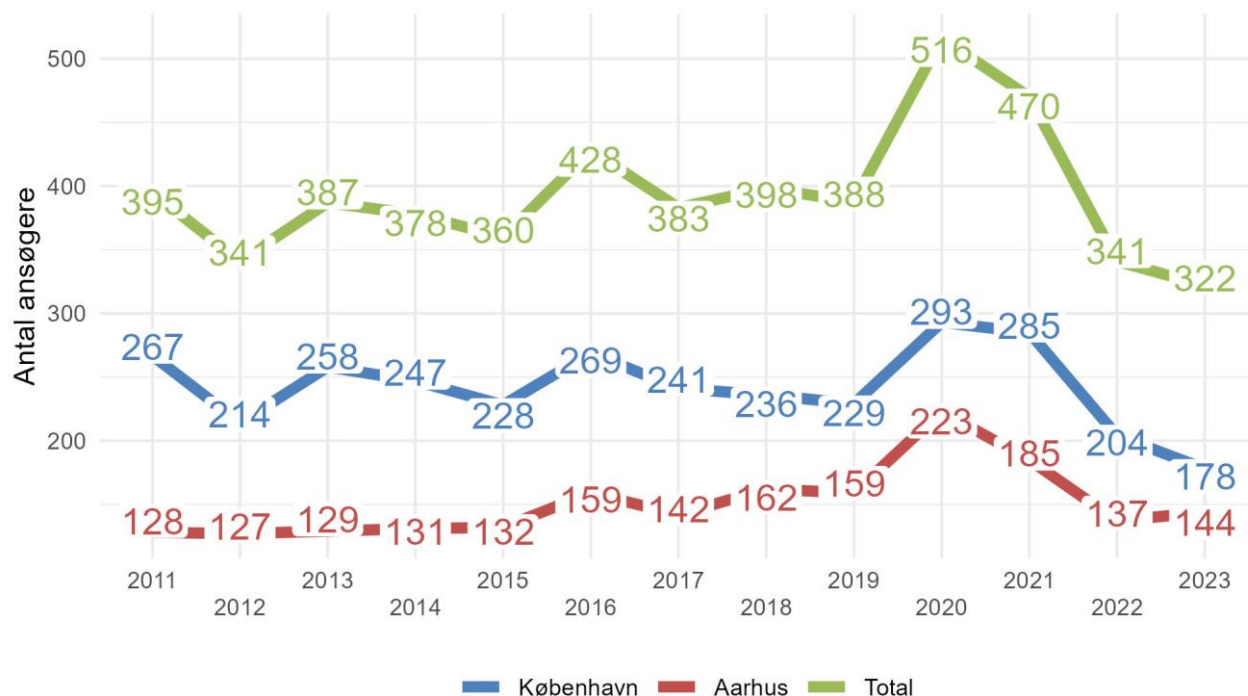
1. Indledning

Dette er et supplement til rapporten *Præster i folkekirken – tal og tendenser 2023*. Supplementet følger op på ansøger- og optagelsestallene på teologistudierne og optaget på Pastorseminariet, som opgøres efter sommerferien, og som derfor ikke kommer med i den årlige udgave af *Præster i folkekirken*, som udgives i foråret. I år indeholder supplementet også antallet af præster opgjort i årsværk. Det var ikke muligt at få disse statistikker med i *Præster i folkekirken – tal og tendenser 2023*, hvorfor de er med i dette års supplement.

2. Ansøgere og optag på teologiske bacheloruddannelser

Figur 1 viser, at der i alt var 322 ansøgere til de to teologiske bacheloruddannelser i 2023¹. Dette antal gør 2023 til året med det laveste antal ansøgere, vi har i vores data. Og det er værd at bemærke, at faldene i 2022 og 2023 kommer efter to år med usædvanligt mange ansøgere, hvilket betyder, at antallet af ansøgere har været usædvanligt siden 2020, da der fra 2011 til 2019 gennemsnitligt var 384 ansøgere.

Figur 1: Antal ansøgere til de teologiske bacheloruddannelser fordelt på universiteterne

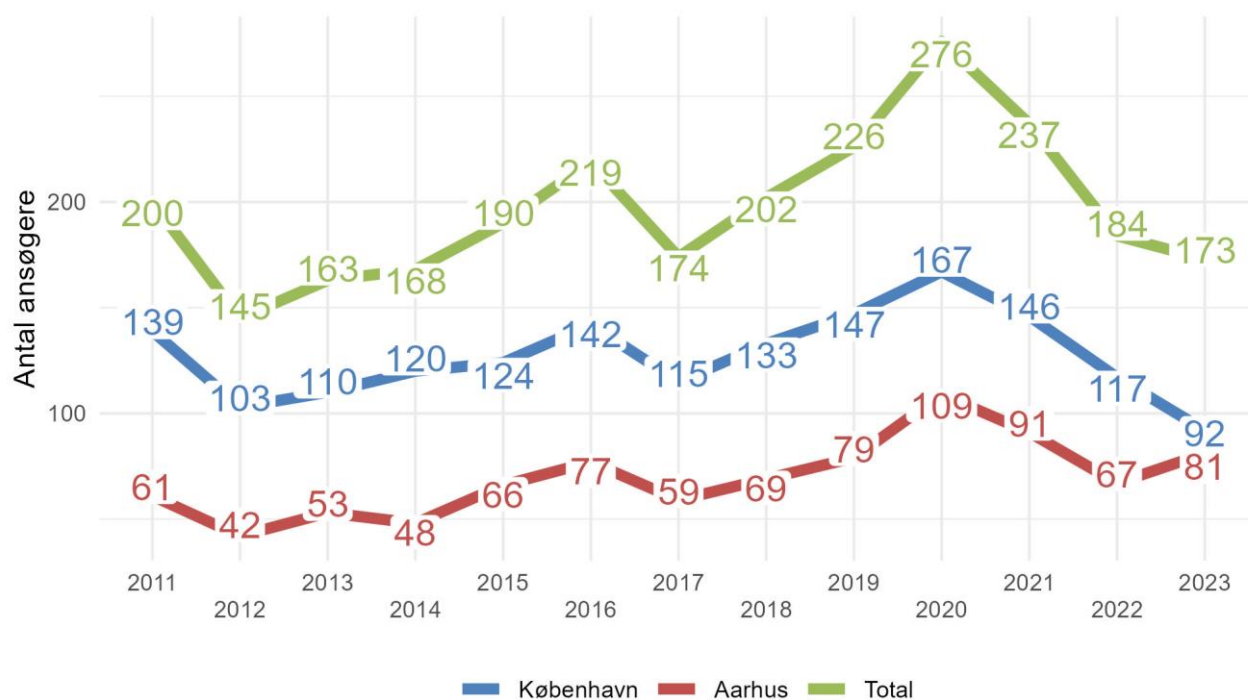

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriet

Figur 2 viser, at det oftest er omkring halvdelen af ansøgerne, der har teologi som deres 1. prioritet, hvilket betyder, at den anden halvdel har haft et andet fag som deres 1. prioritet, men stadig har ønsket teologi i et eller andet omfang. Udviklingen i antallet af ansøgere og 1. prioritets ansøgere følger hinanden tæt.

¹ Antallet af ansøgere inkluderer alle ansøgere, herunder ansøgere, der ikke opfylder uddannelsens adgangskrav eller selv har annulleret ansøgningen. Kilde: <https://ufm.dk/uddannelse/statistik-og-analyser/sogning-og-optag-pa-videregaende-uddannelser/grundtal-om-sogning-og-optag/kot-hovedtal/hovedtal-2022.pdf>

Figur 2: Antal 1. prioritets ansøgere til teologiske bacheloruddannelser fordelt på universiteterne

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriet

Figur 3 viser, hvor mange der er blevet optaget på uddannelsen over tid. Statistikken over optagelse fortæller alene, hvor mange personer universiteterne har givet lov til at starte på uddannelsen, men den siger ikke noget om, hvor mange der så faktisk har valgt at starte. Nogle dukker aldrig op, og nogle falder fra tidligt i uddannelsesforløbet. Derfor kan vi først med sikkerhed sige noget om, hvor mange der er påbegyndt deres uddannelse senere i 2023². I 2023 optog universiteterne tilsammen 151 studerende, hvilket er 2 færre end i 2022, men lige som med antallet af ansøgninger kommer dette efter et betragteligt fald fra 2021 til 2022, hvor antallet af optagne faldt fra 224 til 153.

Figur 3: Optaget på de teologiske bacheloruddannelser fordelt på universiteterne

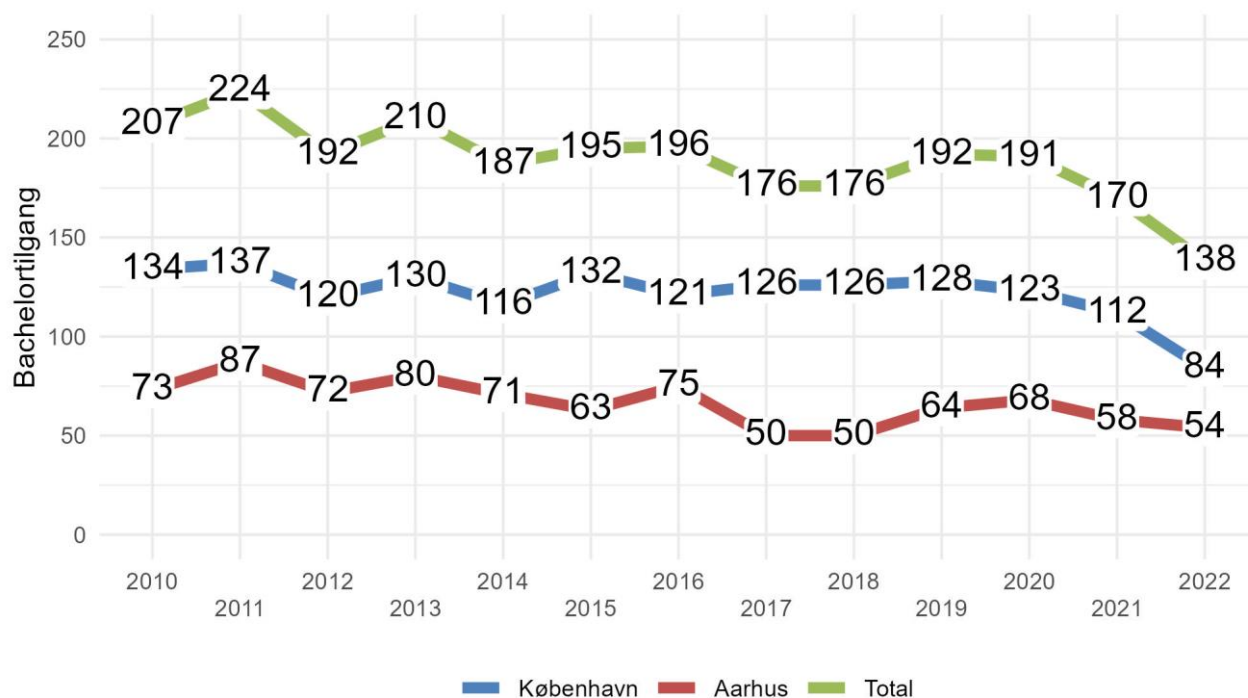
Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriet

² Tilgangen defineres mere præcist som antallet af studerende, der starter i tiden fra d. 1. oktober året før til d. 30. september det valgte år.
Kilde: <https://datavarehus.ufm.dk/pdf-dokumentation/dokumentation-om-tal-om-de-studerende.pdf>

Statistikken, for hvor mange der starter på deres uddannelse, kaldes *tilgangen* til uddannelsen. Figur 4 viser tilgangen til bacheloruddannelserne fra 2010 til 2022³, altså hvor mange som faktisk er startet på uddannelsen. Da statistikken først opgøres senere i 2023, kan vi ikke præsentere disse tal i dette supplement. Men vi medtager tallene op til 2022 for at vise, hvordan udviklingen har set ud. Antallet af optagne og tilgangen er ikke langt fra hinanden, og generelt ligger tilgangen lidt under det antal, som bliver optaget. Vi vil derfor forvente, at det samme gør sig gældende i 2023.

Der er ikke systematiske undersøgelser af, hvorfor antallet af optagne og tilgaaede er faldet, men i *Præster i folkekirken 2023* beskriver vi to forhold, som kan have haft direkte indflydelse på udviklingen. Det første er, at i 2022 indførte universiteterne et minimumsgennemsnit på karakteren 6 for at læse teologi. Yderligere blev de fra samme år pålagt en regionalisering og dermed udflytning af studiepladser. På Københavns Universitet har dette udmøntet sig i en nedskæring af studiepladser på teologi frem mod 2030.⁴

Figur 4: Bachelortilgang fordelt på universiteterne

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriets datavarehus

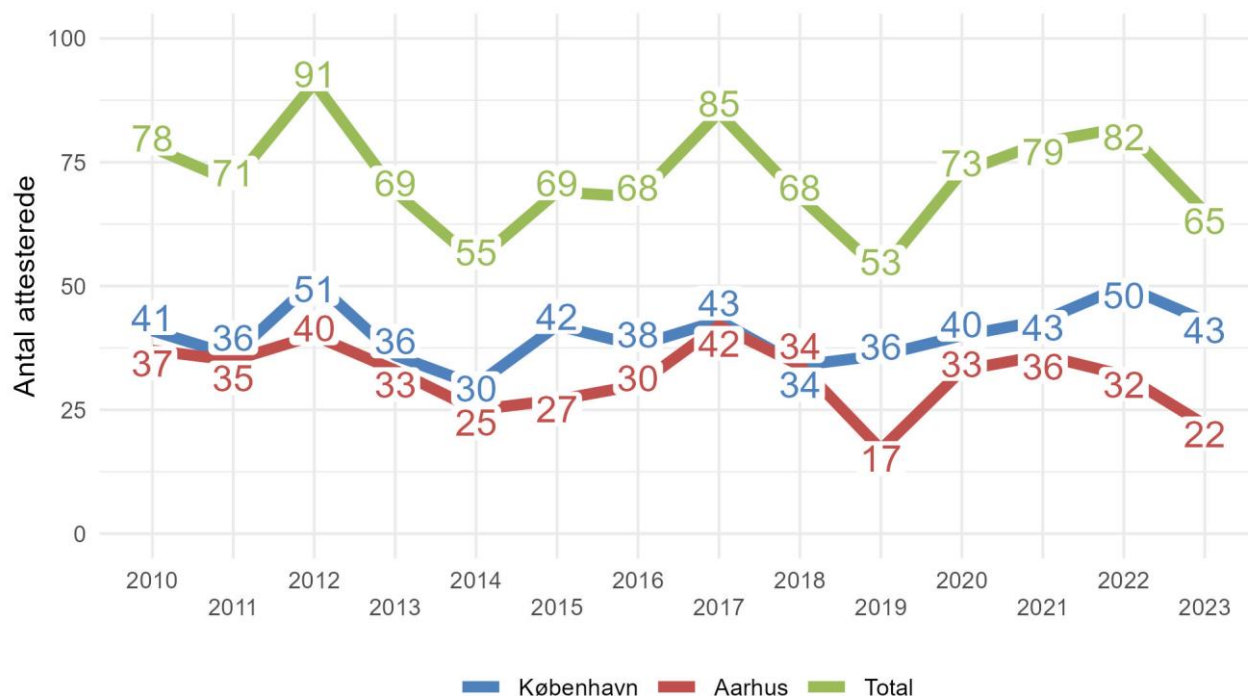
³ Figur 2 er hentet fra rapporten *Præster i folkekirken – tal og tendenser 2022*.

⁴ 3 Kilde: <https://ufm.dk/lovstof/politiske-aftaler/aftale-om-flere-og-bedre-uddannelsesmuligheder-i-hele-danmark/bedremuligheder-for-uddannelse-i-hele-danmark/implementering-af-flere-og-bedre-uddannelsesmuligheder-i-hele-danmark>

3. Optag på Pastorseminariet

I hele 2023 blev der optaget 22 studerende på Pastorseminariet i Aarhus og 43 studerende i København, altså blev der i alt optaget 65.⁵ Da uddannelsen på Pastorseminariet er kort og har et lavt frafald, er optaget et godt estimat på, hvor mange Pastorseminariet attesterer i 2023, så i det følgende antager vi, at de alle bliver attesterede. Tager man højde for fald og stigninger er udviklingen fortsat stabil. Antallet af attesterede svinger omkring 72 (+/- 10). Fra 2022 til 2023 faldt antallet fra 82 til 65, hvilket svarer til et normalt udsving i statistikken.

Figur 5: Antallet af attesterede fra Pastorseminariet

Kilde: Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter

⁵ Tallene for 2023 er indhentet i starten af semestret på Pastorseminariet, hvor tallene fra de øvrige år er hentet efter, at de studerende har gennemført uddannelsen. De nyeste tal kan derfor ændre sig i tilfælde af, at nogle studerende ikke påbegynder eller gennemfører deres uddannelsesforløb.

4. Introduktion til årsværk

I det følgende ser vi nærmere på, hvor mange præster folkekirken har ansat målt i årsværk. Årsværk er en statistisk enhed, der samler deltidsstillinger til fuldtidsstillinger og lægger dette tal sammen med det øvrige antal fuldtidsstillinger. Folkekirken har ikke et egentligt årsværksregnskab, i stedet estimeres antallet af præsteårsværk. Estimatet baserer sig på, hvor mange lønkroner der bruges på præster årligt regnet op imod en estimeret gennemsnitsløn for præsterne.⁶ Det er derfor ikke en optælling af det faktiske antal af årsværk, og forhold som barsels-, dagpengerefusioner o.l. får det til at se ud, som om der er færre årsværk ansat, end der egentlig er. Men overordnet er tendensen i statistikken præcis nok til, at vi kan analysere på den. Statistikken medtager ikke præster, som er ansat i frimenigheder, valgmenigheder e.l., da de ikke er ansat af folkekirken, men af deres menigheder.

Opsummeret finder vi følgende:

- Fra 2017 til 2022 har det samlede antal årsværk ligget relativt stabilt omkring 2.070.
- Mængden af årsværk finansieret af fællesfonden og finansloven ligger under de normerede 1993,8 årsværk og har været faldende fra 2018 til 2022. Det samlede årsværksforbrug for præster i 2022 viser et mindreforbrug på ca. 50 årsværk ift. det normerede antal. Tallet tager dog ikke højde for de føromtalte usikkerheder, hvorfor det reelle mindreforbrug er nærmere ca. 28 årsværk.
- Antallet af lokalfinansierede årsværk er steget alle år fra 2018 til 2022 og er i 2022 på sit højeste med 127,8 årsværk.
- De 3 stifter, som har flest lokalfinansierede præsteårsværk, er Aarhus Stift (11,4 %), Roskilde Stift (7,8 %) og Haderslev Stift (7,4 %). I alle andre stifter udgør de lokalfinansierede årsværk mellem 0,8 % og 6,4 %.
- På baggrund af de foregående punkter kan man derfor konkludere, at præstestanden som helhed er stabil, men det er andelen af lokalfinansierede præster, som i stigende grad er med til at holde den stabil.
- Fra 2017 til 2022 udgjorde emeritiårsværk 1,8 % af de samlede årsværk. I 2022 var der sammenlagt 33,2 emeritiårsværk.

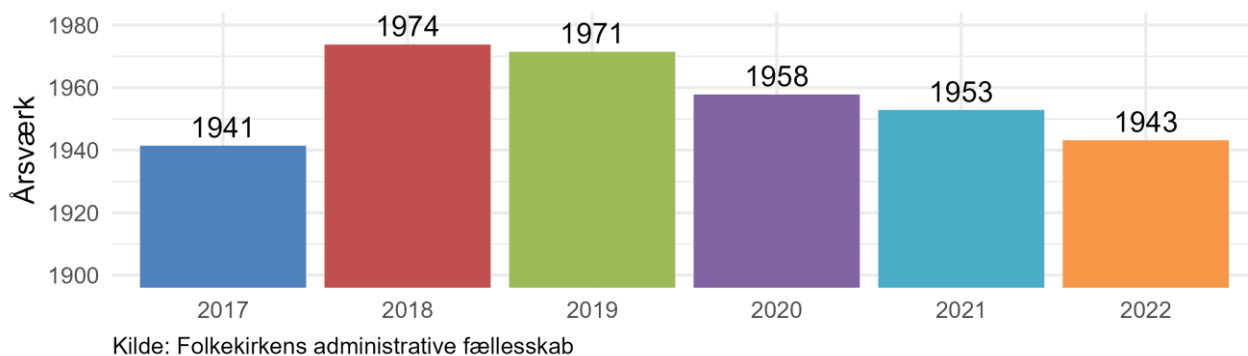
⁶ Estimatet baserer sig på antallet af lønkroner brugt på præster hen over året. Denne metode har fejkilder, fx vil udbetalingen af refusioner, som dagpenge- eller sygedagpengerefusioner, skabe usikkerhed i regnskabet. Stifterne får fuldt fradrag i årsværk for præster, hvor der modtages sygedagpengerefusioner, men denne refusion dækker kun omkring 40 pct. af lønomkostningen. For mere se følgende udgivelse, som også er brugt til kilde på det her gennemgåede: Årsrapport 2022 for Fællesfonden, Kirkeministeriet 2023, Akt id: 292506.

4.1 Samlet antal årsværk eksklusiv lokalfinansierede præster

I det følgende ser vi bort fra antallet af lokalfinansierede præster og har alene fokus på antallet af præsteårsværk, som er finansieret af finansloven og fællesfonden, 40/60-præsterne. Disse årsværk er fastsat ved lov. Der er normeret 1.892,8 årsværk fra finansloven, herudover er der 101 årsværk, som er fuldt finansieret af fællesfonden, hvilket giver i alt 1.993,8 årsværk.⁷ Særligt denne statistik er påvirket af de førnævnte usikkerheder, og tallene i figur 6 er derfor konsekvent lidt lavere end det faktisk ansatte antal årsværk, fx i 2022 skønnes årsværkene at være 22 årsværk højere, end det fremstår i figur 6, derfor skal nedenstående tal læses mere som en tendens end som de faktiske forhold.⁸

Figur 6 viser, at der er et faldende antal præsteårsværk ansat ved denne ordning. Vi har ikke komplette undersøgelser af årsagerne til dette, men noget af forklaringen kan findes i, at nogle stillinger er vakante ifm. opsigelse, ansættelse o.l. Vakante stillinger kan også være et udtryk for, at stillingerne står ledige grundet problemer med at få ansat præster. I *Præster i folkekirken 2023* viste vi, at der længe har været præstestillinger, som bliver genopslået og dermed er ubesatte.

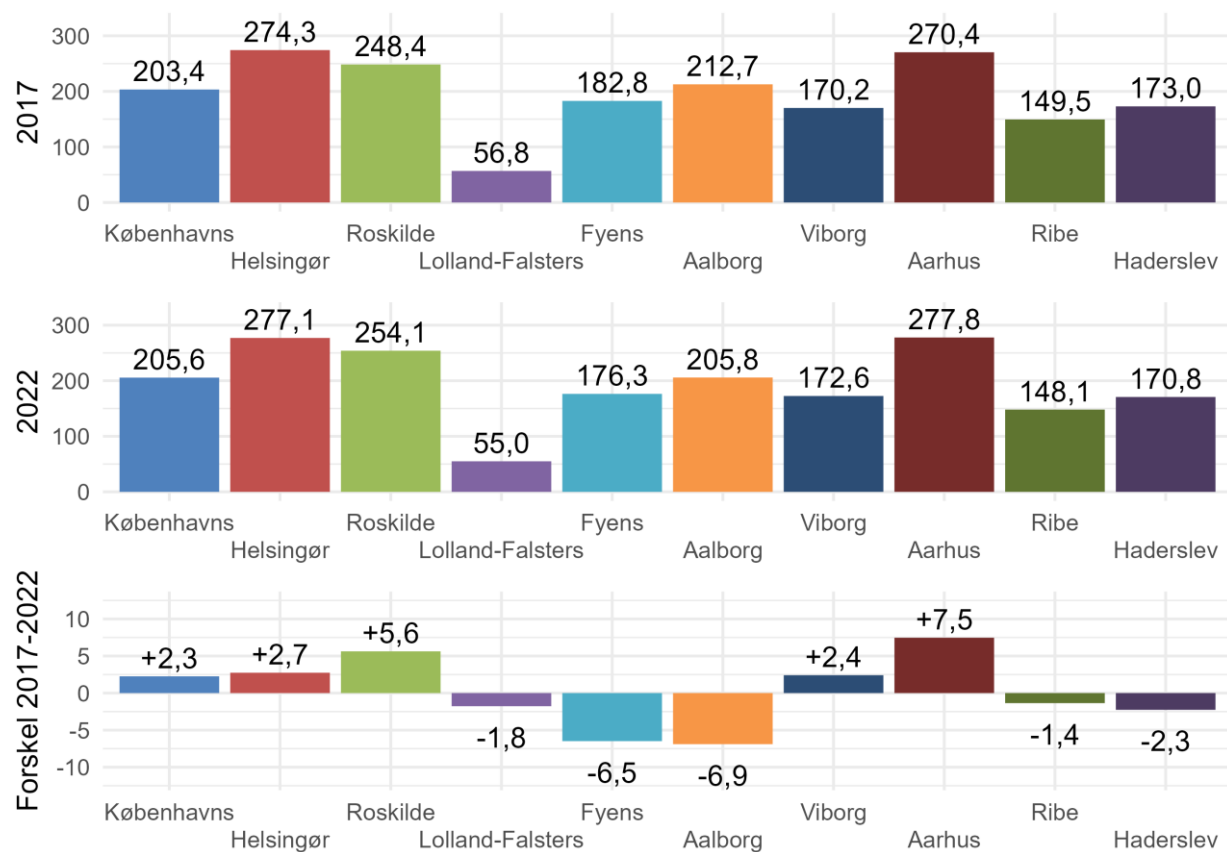
Figur 6: Præsteårsværk i folkekirken ekskl. lokalfinansierede præster

⁷ Årsværksnormeringen fremgår af bekendtgørelse af lov om folkekirkens økonomi, LBK nr. 424 af 19. april 2023 § 20 stk. 2, hvor der er normeret 1892,8 stillinger (40/60-præster), hvortil der kommer 101 fællesfondspræstestillinger. Stillinger og årsværk er fordelt mellem landets 10 stifter efter aftale mellem Kirkeministeriet og biskopperne. Årsværksforbruget af statsligt medfinansierede præster og fællesfondspræster i 2022 var hhv. 1.844,6, og 98,5. Hertil kommer, at der i 2022 har været yderligere 127,9 årsværk, der er finansieret af de lokale kasser. Kilde: Årsrapport 2022 for Fællesfonden, Kirkeministeriet 2023, s. 35.

⁸ Kirkeministeriet vurderer, at i 2022 var der et mindreforbrug på ca. 28 årsværk, og ikke ca. 50 årsværk som det ellers fremstår, hvis man trækker 2022-tallet fra figur 6 fra de normerede 1993,8 årsværk. Vi har ikke lignende korrektioner for 2017 til 2021, men Kirkeministeriet skønner, at barsels- og dagpengerefusioner har haft den samme effekt på årsværkforbruget i disse år. Det betyder, at vi med rimelig sikkerhed kan analysere på de ikke-korrigerede tal, fordi tendensen i disse er den samme som, hvis tallene var korrigerede.

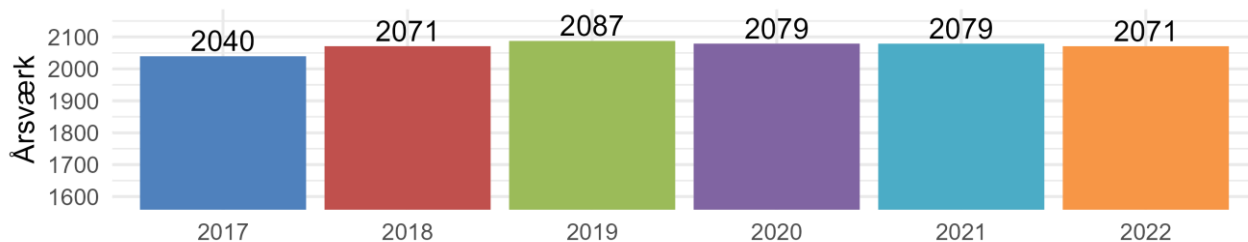
Figur 7: Præsteårsværk i folkekirken ekskl. lokalfinansierede præster fordelt på stifter

4.2 Samlet antal årsværk

Figur 8 viser folkekirkens samlede præsteårsværk inklusiv de lokalfinansierede præster. Da denne statistik har den samme usikkerhed som den foregående, skal man også her have mere fokus på tendensen end de faktiske tal. Det samlede antal af udnyttet årsværk ekskl. refusioner er relativt stabil fra 2018 til 2022 med omkring 2.070 årsværk. Dette er primært et udtryk for, at der er flere lokalfinansierede præster end tidligere.

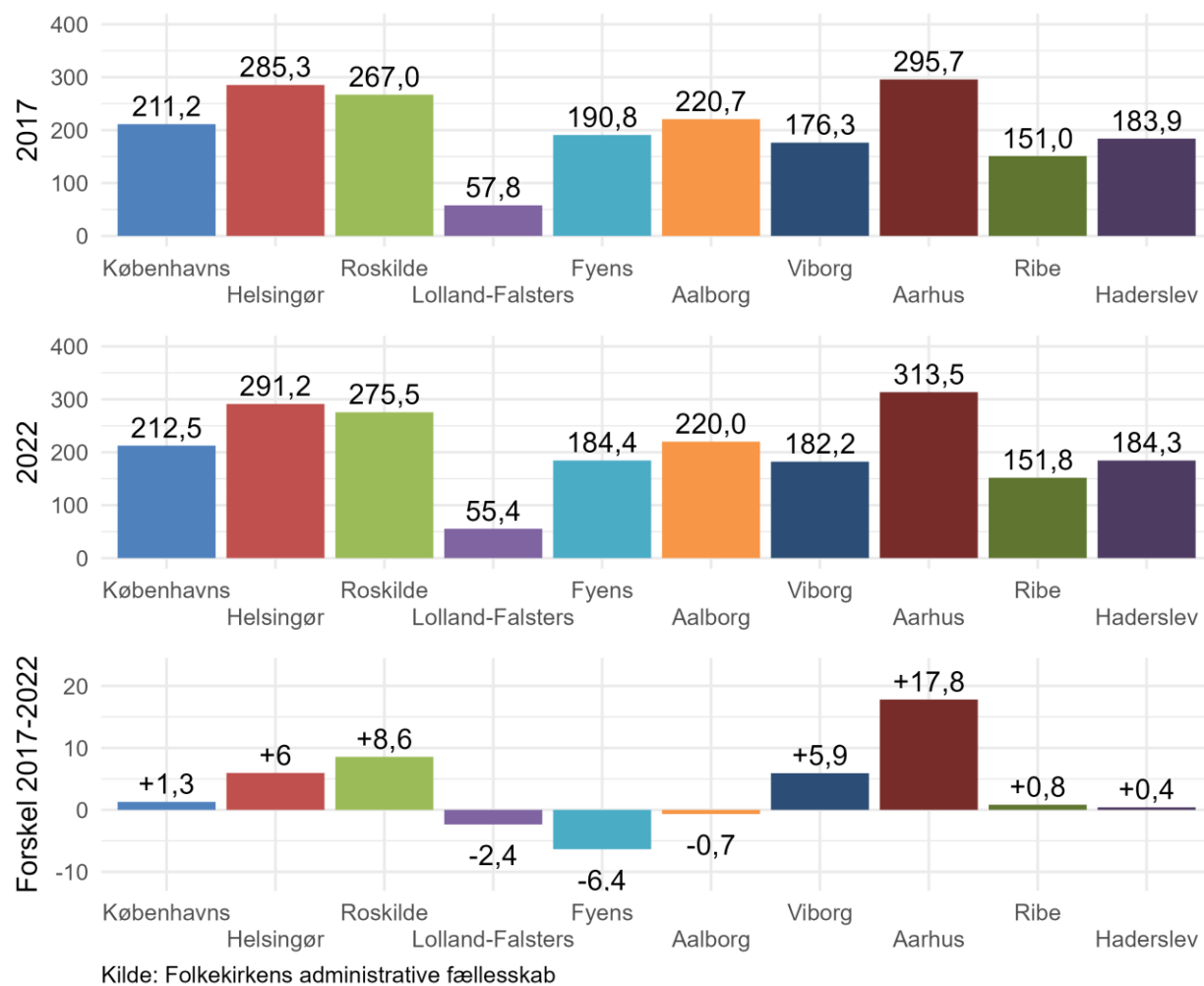
Figur 8: Total mængde årsværk i folkekirken inklusiv lokalfinansierede præster

Kilde: Folkekirkens administrative fællesskab

Internt mellem stifterne har forholdene dog ændret sig. Ifølge figur 9 er det Aarhus Stift, som har oplevet den største vækst i antallet af årsværk fra 2017 til 2022. Denne udvikling er primært båret af en stigning i antallet af lokalfinansierede præster, som er vokset med 10,3 årsværk fra 2017 til 2022, se figur 10. Udover Aarhus stift har Roskilde Stift, Viborg Stift og Helsingør Stift ligeledes set stigninger, om end ikke i samme omfang som Aarhus Stift. Fyens Stift, Lolland-Falsters Stift og Aalborg stift har alle oplevet en nedgang i, hvor mange årsværk præster de har ansat. Fordelingen af præstestillinger bliver primært styret af en fordelingsnøgle, som er forhandlet internt mellem biskopperne og staten. Fordelingsnøglen omfatter dog ikke de lokalfinansierede præster, som er ansat i stifterne.

Figur 9: Årsværk i folkekirken inklusiv lokalfinansierede præster fordelt på stifter

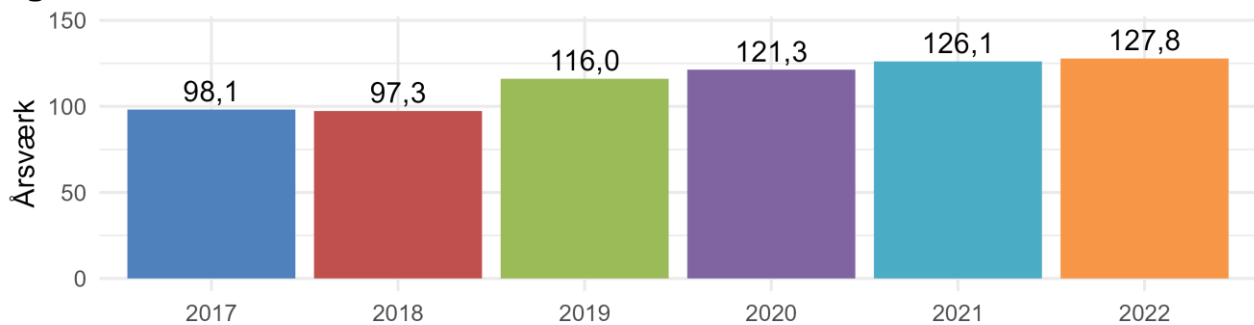

4.3 Lokalfinansierede årsværk

En række sogne finansierer selv præstestillinger, og fra 2017 til 2022 har dette været stigende. Aarhus Stift, Roskilde Stift, Aalborg Stift og Helsingør Stift er de stifter, som har flest lokalfinansierede årsværk. Fra 2017 til 2022 er det særligt Aarhus Stift og Aalborg Stift, som har drevet væksten i antallet af lokalfinansierede årsværk.

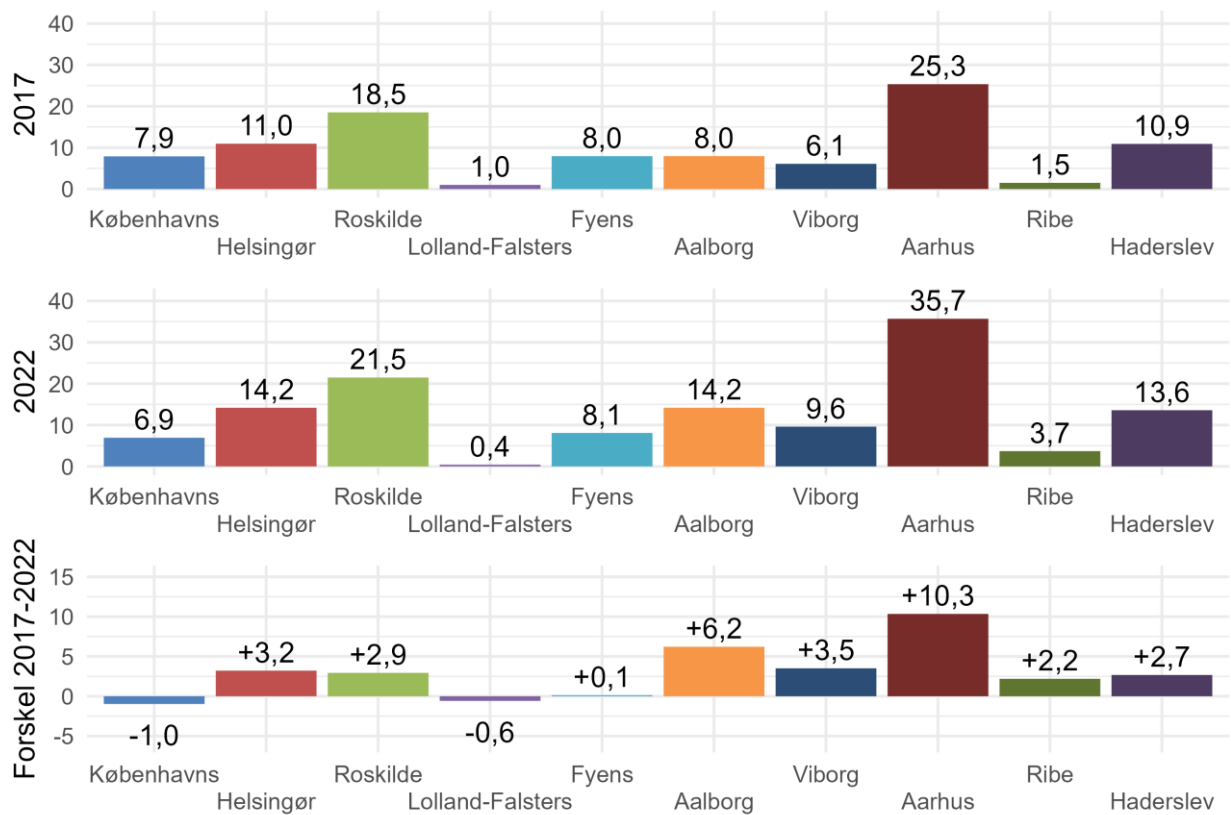
Sidste kolonne i figur 12 viser, at de lokalfinansierede årsværk i 2022 udgjorde 6,2 % af årsværkene, hvilket er en stigning på 1,4 procentpoint fra 2017. Det er særligt Aarhus Stift og Aalborg Stift, som har stået for denne stigning. I Københavns Stift og Lolland-Falsters Stift fylder lokalfinansierede præster mindre i 2022, end de gjorde i 2017.

Figur 10: Lokalfinansierede årsværk over tid

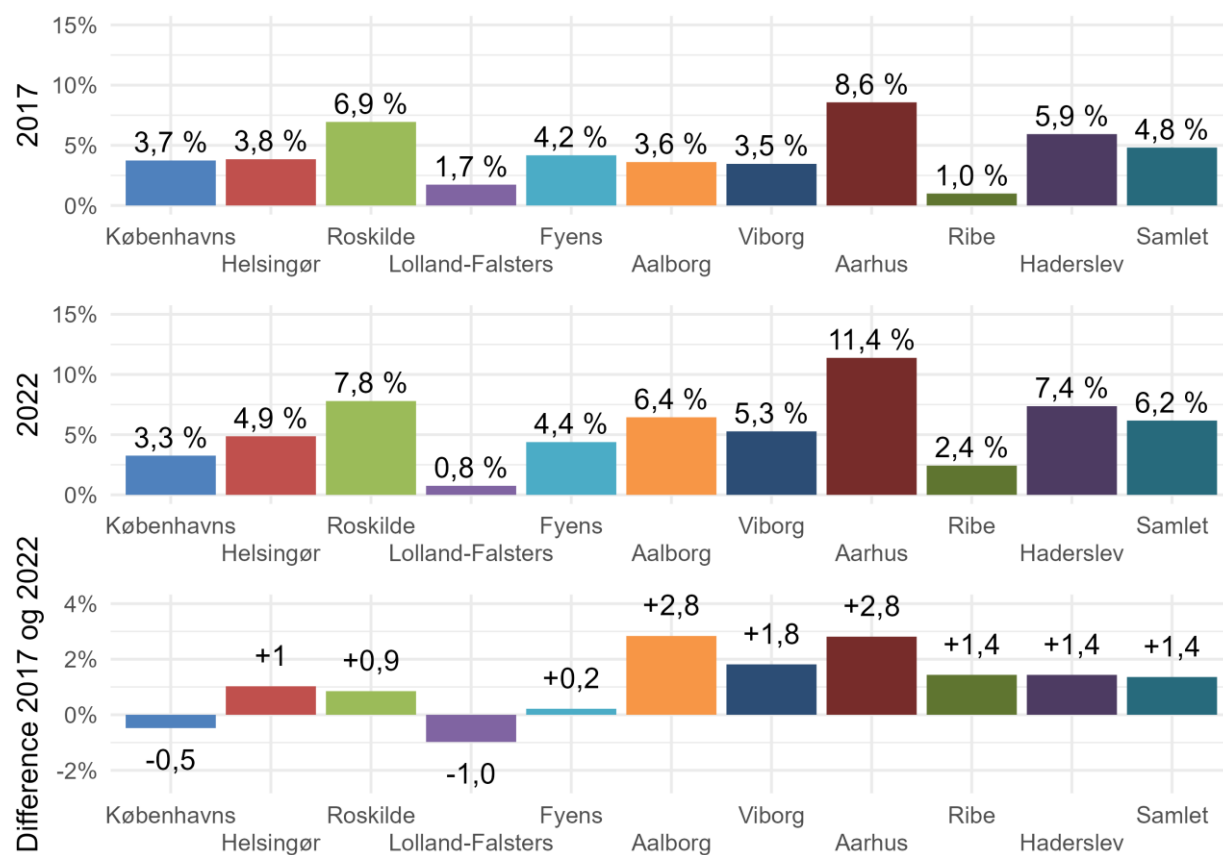
Kilde: Folkekirkens administrative fællesskab

Figur 11: Antal lokalfinansierede årsværk over tid fordelt på stifter

Kilde: Folkekirkens administrative fællesskab

Figur 12: Andel lokalfinansierede årsværk fordelt på stifter over tid (i procent)

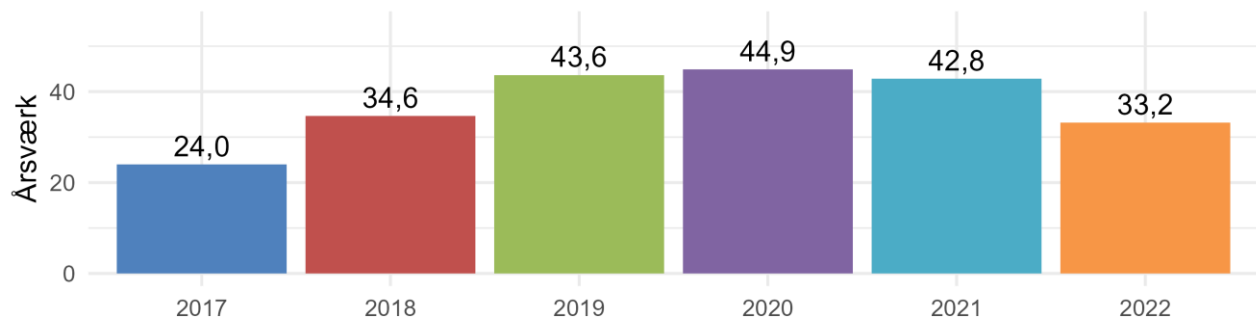

4.4 Samlet antal årsværk for brug af emeritipræster

Emeritipræster er præster i pensionsalderen, der trods dette bliver ansat i en præstestilling. Disse kan tage enkelttjenester som fx en begravelse eller blive ansat fx i et vikariat. Emeritipræster har været stigende brugt indtil 2020, hvor 44,9 emeritiårsværk var ansat, hvilket vil sige 2,2 % af det samlede antal årsværk. Herfra har der været en nedgang, og i 2022 var der ansat 33,2 emeritiårsværk, hvilket var 1,6 % af det samlede årsværk.

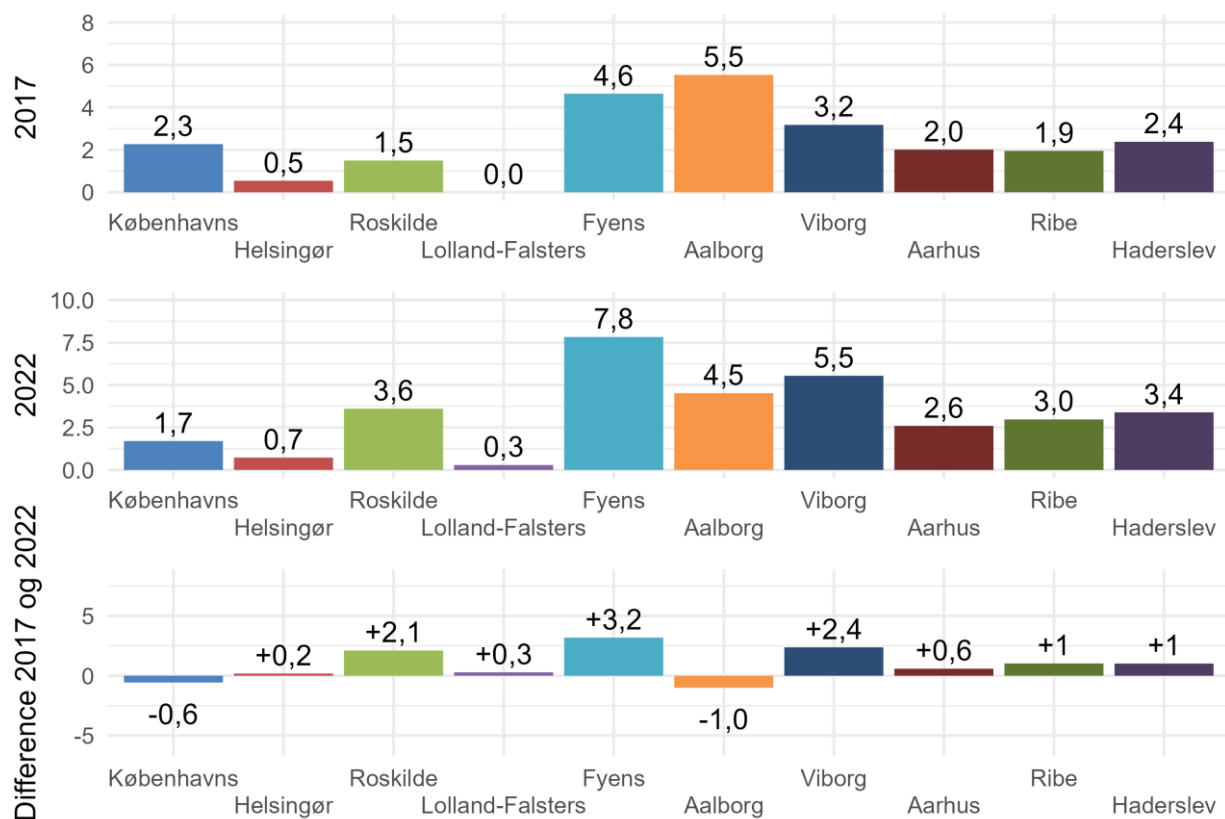
I 2022 havde Fyens Stift 7,8 emeritiårsværk, hvilket er det højeste blandt stifterne. Viborg Stift havde næstflest med 5,5 emeritiårsværk efterfulgt af Aalborg med 4,5 årsværk. De øvrige stifter havde mellem 3,6 og 0,3 årsværk.

Figur 13: Emeritiårsværk over tid

Kilde: Folkekirkens administrative fællesskab

Figur 14: Emeritiårsværk fordelt på stifter

Kilde: Folkekirkens administrative fællesskab